

CRONOLOGIA DE FRANCESC SURROCA PUIG

1903

23 d'abril Neix Francesc Surroca Puig, a Girona, al carrer Ballesteries 26, fill de Jeroni Surroca Mateu, de 46 anys, nascut a Girona, el 3 de desembre de 1856, armer de professió; i de Francesca Puig Ballart, de 32 anys, nascuda a Capsec (Bianya, prop d'Olot), el 24 de juny de 1871.

Viuen amb ells l'àvia, Rosa Mateu Borrelló, 92 anys, i la tia, soltera, Concepció Surroca Mateu, de 48 anys.

1908

20 de febrer Mort del pare, Jeroni Surroca Mateu, amb 52 anys. Deixa vídua de 37 anys i un fill de quatre anys, a dos mesos de tenir-ne cinc.

1909

Mare, tia i fill s'instal·len a la Rambla de la Llibertat 23, a la coneguda Casa Sobrequés.

1909-1918

Estudis primaris als Germans Maristes de Girona. Estudis Professionals de Comerç als Germans Maristes de Girona.

1918

22 d'octubre Mort de la mare, Francesca Puig Ballart, amb 47 anys.

1918-1920

Treballs de meritori desconeguts, probablement dins el sector bancari.

1920

1 de setembre Obertura de la delegació del Banc de Catalunya a Girona.

1921-1924

Comença a treballar a la Banca Antoni Clara Turón.

1923

13 de setembre Cop d'Estat del general Primo de Rivera, amb la connivència d'Alfons XIII.

1924-1926

Treballa al Banc de Préstecs i Descomptes.

1924

28 d'agost Comença l'idil·li entre Carme Surroca Casas, natural de Barcelona, i Francesc Surroca Puig, natural de Girona. Són cosins llunyans.

1925-1926

Dotze mesos de Servei Militar com a soldat de quota a Girona.

1927

S'incorpora al Banc de Catalunya, de Girona, que disposa d'una organització supracomarcal. Francesc Surroca obté el reconeixement de la Direcció General de Barcelona i assoleix el càrrec de primer apoderat i sotsdirector de la delegació de Girona.

1929

22 *d'abril* Casament amb Carme Surroca Casas a Barcelona a l'església de Betlem i banquet al Gran Hotel Florida del Tibidabo.

Residència habitual al carrer de la Força núm. 6, de Girona, primer edifici amb ascensor a la ciutat, obra de l'arquitecte Rafael Masó.

Des del primer dia del seu casament va comptar amb el suport incondicional de Dorotea Jordi Salamanya, la Teta, que amb el temps es va convertir en una germana per a ella i una segona mare per als fills, especialment per a l'Àngel.

1930

26 *de febrer* Neix Jordi Surroca Surroca, el primer fill.

1931

14 *d'abril* Francesc Macià proclama la «República Catalana dins la Federació de Repúbliques Ibèriques». Alfons XIII abandona Espanya.

28 *de juny* Eleccions per configurar les corts constituents de la nova República Espanyola.

7 *de juliol* Fallida del Banc de Catalunya, provocada pel govern de la República Espanyola. Francesc Surroca forma part de la Comissió de Creditors del Banc de Catalunya.

Ingressa al Partit Nacionalista Republicà, liderat pels germans Carles Rahola i Darius Rahola, Miquel Santaló i Pere Cerezo, que forma part d'Esquerra Republicana de Catalunya des del 17 de març de 1931.

2 *d'agost* Aprovació de l'Estatut de Núria per referèndum popular, amb el 99% i 400.000 signatures d'adhesió de les dones que no van poder votar.

1932

9 *de setembre* Aprovació de l'Estatut de Catalunya, retallat, a les Corts Espanyoles.

20 *de novembre* Primeres i últimes eleccions al Parlament de Catalunya durant la Segona República Espanyola.

1933

19 *de març* Francesc Macià presideix a Besalú l'homenatge als 28 Voluntaris de la Llibertat: aquí Francesc Surroca és presentat públicament com a «secretari» del Partit.

1934

14 *de gener* Candidat a les eleccions municipals de Girona del 14 de gener de 1934: protagonista involuntari de l'urna trencada.

7 *d'agost* Carme Surroca Casas adquireix la casa de Cervià de Ter, amb l'herència dels seus pares Carme Casas Manonville (†10/02/1931) i Josep Surroca Julià (†11/02/1932).

6 *d'octubre* Lluís Companys declara l'Estat Català de la República Federal Espanyola, enmig de l'anomenada Revolució d'Octubre de 1934, amb Astúries com a focus principal.

7 *d'octubre-8 de desembre* Dos mesos de presó pels Fets del 6 d'Octubre. El 8 de desembre és alliberat amb fiança.

1935

24 *de febrer* Neix Àngel Surroca Surroca, el segon fill.

Maig Trasllat a Cervià de Ter. Crea una granja avícola amb més d'un miler de gallines. S'incorpora al Sindicat Agrari local.

1 *de juny* L'Ajuntament de Girona, de dretes, inaugura la Central Lletera Municipal de Girona, un projecte cooperatiu transversal. Francesc Surroca és nomenat administrador i secretari de l'entitat.

1936

16 *de febrer* Eleccions municipals amb victòria del Front Popular d'Esquerres i alliberament dels presos polítics tancats a la presó des dels Fets del 6 d'Octubre de 1934.

18 de juliol Esclata la Guerra Civil Espanyola. Dilluns, 20 de juliol, a les 5 del matí Destrucció a cops de mall de les instal·lacions de la Central Lletera Municipal de Girona i del càrrec de Francesc Surroca, ara a l'atur.

Agost-setembre Ofereix els seus serveis de professional administrador a la Comissió de Banca i Borsa.

Setembre-novembre Treballa al Comitè de Finances.

Desembre S'incorpora a la delegació d'Economia de la Generalitat de Catalunya a Girona.

1937

18 de gener Nomenament com a sotsdelegat d'Economia de la Generalitat de Catalunya a Girona.

Març 1937-setembre 1938 Entra a la FESAC (Federació de Sindicats Agrícoles de Catalunya) de Girona, de tresorer i secretari.

1938

Setembre És militaritzat i s'incorpora al Front del Segre.

10 de novembre Capturat al Front del Segre i traslladat al Camp de Concentració de La Magdalena, de Santander.

14 de desembre Francesc Surroca Puig declara davant la Comissió Classificadora de Presoners i Presentats de Santander. El mateix dia acabava d'arribar a La Magdalena una *nota informativa anònima*, enviada pel delegat d'Ordre Públic de la Província de Guipúscoa.

1939

4 de febrer Bombardeigs de Girona i dels exiliats a la frontera. Entrada de les tropes franquistes a Girona. Inici de la salvatge repressió franquista: 510 persones afusellades a les tàpies del Cementiri de Girona i 45 persones mortes per indigència a la Presó de Girona.

7 de setembre Carta de Francesc Surroca a Eradi Ripoll Galí, primer alcalde de Cervià de Ter.

27 de setembre Data d'ingrés a la Presó de Girona. Inici del Sumaríssim d'Urgència 2144.

22 de novembre Declara el primer dels deu testimonis gironins: Josep Farreras Ventura, de professió comerciant.

1940

10 de gener Quatre testimonis més: Francesc Paretas Augé, de Salt, de professió esparter. Narcís Mateu Matas, de professió banquer. Pere Petit Rossell, de professió rellogter. Joaquim Costa Fortià, natural de Celrà, banquer.

11 de gener Quatre testimonis més: Mateu Regàs Masferrer, natural d'Arbúcies, de professió comerciant. Jaume Valls Ferrer, de professió corredor de comerç. Dr. Josep Pou Batlle, sacerdot. Manuel Bonmatí Romaguera, banquer.

17 de gener El desè i últim testimoni: Joan Pelach Rexach, natural d'Estanyol, de professió comerciant, domiciliat a Vilobí d'Onyar.

21 de febrer Consell de Guerra, pròpiament dit, i Sentència de Condemna a Mort.

22 de febrer Inici dels onze mesos al corredor de la mort.

Abril Carta extraordinària a Josep Maria Vilar en català, desafiant la censura, on explica com pensa «salvar-se» de la mort que penja sobre el seu cap.

Maig Escriu, des de la cel·la dels condemnats a mort, l'obra de teatre *La felicidad entre rejas*.

11 de desembre Notificació de commutació de la Pena de Mort per trenta anys de Reclusió Major, quan «només queden 13 companys condemnats a mort».

13 de desembre El director de la Presó li comunica el canvi de cel·la que posa fi als dies de terror al corredor de la mort.

1941

Setembre i octubre «Cartes que no tinc d'enviar»: de Francesc Surroca a Carme Surroca.

Francesc Surroca, amb els seus dots de pensador, escriptor, dramaturg i artista, redacta cartes a la seva estimada Carmina, als seus amics, fa retrats amb tinta xinesa i petits opuscles a tot color, així com d'altres objectes de paper i fusta.

23 de desembre Extraordinària carta de Carme Surroca a Francesc Surroca.

Envia a la família *El far, 1942*, que desitja que sigui l'any de l'alliberament.

1942

4-8 de gener Carta de Francesc Surroca a la seva esposa Carmina i als seus fills.

8 de gener Carta de Carme Surroca a Francesc Surroca.

16 de juliol Joier dedicat a Carmina, pel seu sant, de fusta noble, repujada d'imatges.

També es conserven unes tabaqueres dedicades als seus fills Jordi i Àngel.

24 de setembre Visita dels seus dos fills el dia de la Mercè, patrona dels captius: xocolatada a la Presó de Girona a Salt.

26 d'octubre Unió d'informes del capellà i del mestre de la Presó a favor seu: primer pas per aconseguir una nova commutació de pena i d'aquesta manera la Llibertat Condicional.

12 de desembre Providència del Jutge Álvarez Maymó, adreçada al President de la Comissió Provincial d'Examen de Presos de Barcelona, de cara a la llibertat.

Elefant al desert, 1942, felicitació natalenca de 1942.

1943

6 de gener Visita dels seus dos fills el dia de Reis a la Presó de Girona, a Salt.

8 de març Commutació a 20 anys i un dia de reclusió major: ordre de la Comissió Provincial d'Examen de Penes a Barcelona.

8 de juny Cartes d'un company de presó.

8 de novembre Expedient de Llibertat Condicional: «Per trobar-se comprès en la Llei del 13 de març proppassat es procedeix a sol·licitar informe de la Junta Provincial vigilada per a la tramitació del seu expedient de Llibertat Condicional.»

20 de novembre Silenci administratiu: «No havent-se rebut els informes, es ratifica la petició de la Junta Provincial.»

21 de novembre Commutació ferma del ministre de Justícia a la Pena de Reclusió Major.

25 de novembre Carta de Francesc Surroca Puig a l'administrador de presons Jesús Gutiérrez Moreno, exfuncionari de la presó de Girona, traslladat a Madrid, on fa gestions a favor dels seus companys de presidi.

1 de desembre El Censor Postal intercepta la carta de 25 de novembre de Francesc Surroca a Jesús Gutiérrez Moreno i afirma: «Presta sus servicios dentro de la cárcel en las oficinas, por cuyo motivo tiene a su mano toda la documentación referente a los penados, y como hombre de alguna cultura, aun cuando mal empleada, se dedica a la protección de todos aquellos que como él y por idéntica causa sufren condena, cuyos elementos tienen depositadas en él su entera confianza.»

3 de desembre La Junta de Disciplina el proposa com a candidat als beneficis de Llibertat Condicional.

21 de desembre Llibertat Condicional: «En virtut de telegrama de la Direcció General de Presons de data 20 de l'actual registrat amb el número 592, és posat aquest penat en llibertat condicional, que fixa la seva residència al lloc que deixa signat.»

23 de desembre És indultat i deixat en llibertat de la Presó de Girona a Salt. Arriba a la nit a Cervià de Ter, on pot abraçar la dona i els fills. Set anys després, és el primer Nadal a casa des de 1937.

1944

Gener En tornar a Cervià de Ter, el primer que fa és expulsar els masovers Benet Padrós i Ciseta Masvidal, que eren obertament feixistes.

Intenta refer la vida professional amb una botiga de venda de vi al detall a casa seva mateix.

Pep Manté Llaona i Vicenta Joana Armengol seran els nous masovers, amb dos fills, el Jaume i el Pitu.

17 de març El BOE publica la concessió de la llibertat condicional.

Març-setembre Anades a Girona de pare i fill i felicitació del seu fill Àngel el 4 de setembre.

2 de novembre Els masovers expulsats presenten una nova denúncia contra Francesc Surroca per activitats subversives. L'amic Rafael Baró l'avisava que la Guàrdia Civil el vol detenir i pot escapar-se.

A Barcelona l'acull el seu cosí germà Josep Cruanyes Surroca, padrí d'Àngel Surroca Surroca, i avi de Josep Cruanyes Tor, un dels impulsors dels *Papers de Salamanca*. Vivia al carrer Aribau, 68.

1945-1947

Durant tot aquest temps sobreviu amb activitats diverses en el petit comerç.

18 de setembre de 1946 Segons el foli 59 de l'Expedient Penal, es procedeix a l'arxivament de les actuacions judicials perquè Francesc Surroca, que viu en la clandestinitat a Barcelona, no està localitzable a Cervià de Ter.

Al cap de tres anys de ser a Barcelona, comencen arribar a la família cartes del pare desaparegut a través de l'esmentat Rafael Baró.

En un moment sense precisar troba feina a P.O.D.F.E. ('Paro Obrero Directo por Escasez de Energía Eléctrica'), un departament del Ministeri de Treball per gestionar l'atur provocat per les restriccions elèctriques. Narcís de Carreras n'era el president. Tenia la seu al primer gratacels

de Barcelona, el més alt de la ciutat amb quinze pisos, al xamfrà dels carrers Jonqueres i Trafalgar.

1947

18 d'octubre Refundació de Derivados Forestales, S.A., amb Pere Madí i Pere Mir com a consellers delegats. Pere Madí encarrega al seu amic Francesc Surroca una auditoria de la companyia i l'organització de la nova comptabilitat.

Desembre Regularització dels papers legals de Francesc Surroca, gràcies a Pere Madí, avi de David Madí Cendrós.

Per això torna a Cervià de Ter. Al cap d'un quart d'hora de ser-hi es presenta a casa seva la Guàrdia Civil, avisada pels masovers delators. La documentació en regla ordena a les forces de l'ordre que el protegeixin en cas de necessitat. En veure els papers en qüestió, el caporal de la Guàrdia Civil se li quadra i els deixa en pau per sempre més.

1948

Gener La família Surroca-Surroca es trasllada a Barcelona, al carrer de l'Espaseria, núm. 6, a tocar de Santa Maria del Mar.

Francesc Surroca Puig aconsegueix un treball estable al Montepío Textil, liderat per Narcís de Carreras. Gràcies a ells, poc després tramita una hipoteca sobre la casa de Cervià de Ter.

Sense data Francesc Surroca presenta el seu fill Àngel de 13 anys a Pere Mir, que li planteja unes proves de matemàtiques, que supera amb èxit.

Jordi Surroca Surroca, el germà gran, de 17 anys, porta la comptabilitat dels Laboratoris Sintor de Pere Mir.

30 de novembre Neix Carles Surroca i Surroca, el tercer fill, a Cervià de Ter.

1949

12 de gener Carta de Francesc Surroca a Carme Surroca per la preparació del

bateig del Carles a Cervià de Ter i carta del seu fill Àngel a la mare.

26 de gener Bateig de Carles Surroca Surroca a Cervià de Ter, oficiat per mossèn Josep Brugada, l'enemic declarat de la família. La festa es converteix en un acte de restitució social de Francesc Surroca, que hi convida molta gent de Cervià i els seus companys de feina.

11-17 de maig Francesc Surroca viatja a Madrid amb els seus fills Jordi i Àngel. Deixa esposa i nadó a Cervià de Ter, i tots tres agafen l'avió i passen una setmana a Madrid.

1951

1 de juny, divendres Francesc Surroca Puig surt de Barcelona de bona hora i decideix pujar a Montserrat. Passa la nit a

l'Hostatgeria, on escriu l'última carta adreçada al seu fill Àngel.

3 de juny, diumenge Francesc Surroca Puig decideix posar fi tràgicament a la seva vida a Monistrol de Montserrat, on va ser enterrat al cementiri municipal.

Setembre Emili Fàbregas Juanals, company de presidi de Francesc Surroca, lliura personalment a Cervià de Ter la carta del pare al seu fill Àngel.

Des del 9 de juny de 1992, Francesc Surroca Puig reposa al panteó familiar de la Família Surroca del Cementiri de Montjuïc, al costat de la seva esposa, Carme Surroca Casas, i del fill de tots dos, Jordi Surroca Surroca. I l'escultura d'un Àngel els vetlla el son.